

Tilburg University

Een grijze panter

Renkema, J.

Published in:
Management & Bestuur

Publication date:
2002

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Renkema, J. (2002). Een grijze panter. *Management & Bestuur*, juni 2002, 8-8.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Een grijze panter

Jan Renkema

T
taal

Eindelijk een positief bericht over het taalbeleid van de overheid. De krant meldt dat duidelijk taalgebruik een van de kernthema's is in de nieuwe pensioenwet.

"Pensioenfondsen en -verzekeraars moeten hun klanten in begrijpelijke taal gaan informeren over de inhoud van de pensioenregelingen."

Dus toch! Wij als burgers hebben dus wel degelijk invloed op de overheid. Wij als burgers, en speciaal wij als 'grijze panter' zoals de staatssecretaris ons senioren zo bewonderend (?) aanspreekt, vinden nog gehoor voor onze al sinds mensenheugenis bestaande klacht. Waarom zijn die pensioenbrochures zo moeilijk. O, de gêne! Moeten wij op de top van ons kunnen ontdekken dat we onze eigen pensioenregeling niet goed kunnen doorgronden? Is de aftakeling nu al begonnen?

Nee hoor. Het Ministerie van Sociale Zaken geeft ons gelijk. Eindelijk zegt men daar dat taalgebruik de kloof tussen pensioenfondsen en burgers niet mag vergroten, maar dat taal het sociale bindmiddel is in deze samenleving.

Taal een kernthema van pensioenwetgeving? Toch eens dat persbericht opvragen. Een pensioenwet moet toch over pensioenen gaan? En, op grond waarvan kan mijn overheid een bepaalde beroepsgroep verplichten begrijpelijke taal te gebruiken. Natuurlijk, wel als het om leven of dood gaat. Daarom hebben wij ook patiëntenbijsluiters. Maar bij pensioenen?

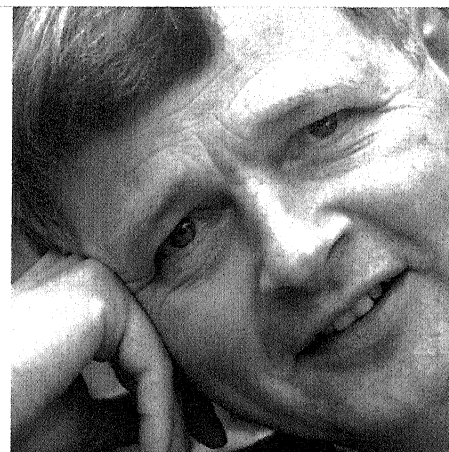
Ja hoor, de tweede zin van het persbericht vertelt ons dat pensioenfondsen en werkgevers ons beter moeten informeren. En verder gaat de nieuwe Pensioenwet concreter voorschrijven hoe 'pensioenuitvoerders'

ons moeten voorlichten over ons pensioen. Dat ben ik voor u gaan opzoeken! Wat ik vond was een notitie voor de Tweede Kamer: 'Hoofddlijnen voor een nieuwe Pensioenwet' (27 maart 2002). Een stuk van 24 pagina's over indexering van pensioenuitkeringen, vermogensoverschotten, herhaalde verwijzingen naar een bepaalde 'continuïteitsbenadering' van de SER, en ook twee pagina's over voorlichting. De eerste zin maakt al direct enthousiast:

"Goede voorlichting aan deelnemers over hun pensioenregeling wordt door het kabinet en de SER van groot belang geacht."

Enthousiast? In plaats van 'voorlichting' hadden er duizend andere woorden kunnen staan: ouderenvoorziening, prenatale zorg, veilig straatmeubilair. Sterker nog: welk woord kan hier niet staan! En dan, 'groot belang'? Hoeveel euro's is dat? Hoelang nog tolereren Kamerleden dit soort troonredezinnen? Het echt interessante staat in de volgende zinnen. Ik zeg het even in eigen woorden. De SER adviseert om niet regelend op te treden inzake informatievoorziening. Dat is een zaak van pensioenfondsen en burgers. Nee, zegt de overheid, dat is ook de 'medeverantwoordelijkheid' van de overheid. Weer zo'n vaag woord! Hoeveel 'mede' zit er in 'medeverantwoordelijkheid'? En, wie heeft dat de overheid gevraagd? Ach, ik vraag te veel. Het gaat hier immers om een Hoofddlijnennotitie waarin verwezen wordt naar globale voorschriften. Hoofddlijnennotitie? Hoofdpijnennotitie! Een van de grijsste troonredezinnen is:

"Het kabinet is voornemens deze globale voorschriften in de Pensioenwet verder uit te werken."

Kan iemand dit nog voorkomen! Nee, dat hoeft niet, want mijn overheid wil iets wat niet kan. Mijn overheid wil elke werkgever verplichten om in 'duidelijke en begrijpelijke bewoordingen' werknemers te informeren. O ja? Wat is 'duidelijk'? Vijftien woorden per zin? Wat is 'begrijpelijk'? 'Overeenkomst' in plaats van 'convenant'? En wie bewijst dat een werkgever daarin een bepaalde norm niet haalt? Waren er geen voorlichters of communicatieconsulenten op Sociale Zaken die door deze grijspraat heen prikten. Heeft er niemand iets geleerd uit Orwells 1984? Zou de Kamer (leeuw? nee lam) hier nog op reageren? Ik weet wel beter, maak mij niet meer kwaad, lees liever poëzie. Kent u dat prachtige gedicht van Rilke over die oude panter achter de tralies in de dierentuin Rilke? Ik geef hier de laatste strofe in de vertaling van Peter Verstegen:

Soms nog maar trekt het scherm voor zijn pupillen geluidloos op. Dan gaat een beeld erdoor naar binnen, glijdt door het van spanning stille lijf naar zijn hart – en gaat teloor. ☐

Prof. dr. J. Renkema doceert tekstwetenschap aan de Katholieke Universiteit Brabant en is bijzonder hoogleraar taalverzorging. Hij is tevens auteur van onder andere de Schrijfwijzer.